

STATSMINISTER GRO HARLEM BRUNDTLAND

Valgkampåpning

Bergen, 12. august 1995

Vi startet Arbeiderpartiets valgkamp i Trondheim i går. At dere i Bergen starter en dag senere, er det ingen grunn til å bekymre seg over. Når bergensere kommer i siget, kommer dere tungt.

Jeg har registrert at noen påpeker at vår ordførerkandidat Ole Jørgen Johannessen, eller bare Ole Jørgen som vi kaller han, ikke er så kjent i Bergen. Jeg er litt skyld i det, i det Ole Jørgen ble dratt til regjeringskontorene i Oslo som statssekretær for å drive med rikspolitik. Men jeg kan forsikre dere om at det ikke vil være noen hemsko for en ordfører å ha erfaring fra rikspolitisk arbeid. Det Ole Jørgen muligens skulle ha tapt i nærkontakt her i Bergen den tiden han var i Oslo, vil han fort ta igjen. Og samtidig vil han ha med seg erfaringer og lærdommer av politisk arbeid sentralt. Derfor trenger det ikke ta lang tid før Ole Jørgen er et like kjent og kjært navn i Bergen som Bengt Martin!

Hva er vårt korte budskap i denne valgkampen?: Hvis du vil være med å sikre den norske velferdsstaten og bygge den videre ut - da bør du gi Arbeiderpartiet din støtte.

Vi vil sette 7 punkter i forgrunnen for styringen av kommuner og fylker:

1. Kommunene skal fortsatt ha en realvekst. Kommunene skal spille en viktig rolle for å bekjempe arbeidsledigheten.
2. Eldreomsorgen og helsetjenesten skal tilføres mer penger.
3. Skolestart for 6-åringer skal gjennomføres fra 1997. Utbygging av skolefritidsordningen og barnehagene skal fortsette.
4. Reform 94 som gir all ungdom rett til tre års videregående utdanning skal videreføres og bedres på bakgrunn av erfaringer i oppstartingsfasen. Det er særlig viktig å opprette flere lærlingeplasser.
5. Ungdom med rusgiftproblemer skal raskere få tilbud om hjelp.
6. Kampen mot vold, mobbing og kriminalitet skal være en viktig del av Arbeiderpartiets velferdspolitik.
7. Arbeidet med å redusere forurensing, verne om naturen og spare på ressursene skal være en viktig del av vår lokalpolitikk.

Vi må bruke de mulighetene som en stø kurs for landet gir oss. Hvis disse mulighetene ikke brukes ute i kommunene - ja, da får vi jo ikke den utviklingen og de resultater vi har satt oss som mål.

Derfor er det så viktig at Arbeiderpartiets politikk kan prege arbeidet også i fylkestingene og kommunestyrene. Det er da - når politikken bygger på

de samme verdiene lokalt og nasjonalt - at vi best kan sikre en stø kurs videre.

Da kan vi klare det som er det overordnede i politikken: Å gi folk trygghet i hverdagen og en bedre framtid for barna og barnebarna våre.

Et velferdssamfunn må bygge på både plikter og rettigheter. Vi vil ha en rettferdig fordeling av samfunnets ressurser samtidig som alle etter evne må være med og skape de verdier vi er avhengig av. Disse kvalitetene ved det norske samfunnet er resultat av politiske valg og demokratiske beslutninger. Men det er også resultat av den enkeltes innsats gjennom generasjoner.

Arbeiderpartiet vil sikre velferden og bygge den videre ut.

Velferdstaten, det er det samfunnet som gir oss alle en trygg og solid bunnplanke for de håp og ønsker vi har for livet. For familien, på arbeid, og i lokalsamfunnene.

- I velferdsstaten er det arbeid til den som kan arbeide.
- Det er utdanningstilbud til alle.
- Det er pleie og helsetilbud til dem som trenger det.
- Det er sosial omsorg for dem som er avhengig av det.
- Det er mer trygghet i gatene og for hjemmene.
- Og velferden blir halv og ikke hel om den sikres på bekostning av natur og miljø.

Det er her vi skal satse. Mange av disse oppgavene er jo kommunepolitikkenes egentlige oppgave. Derfor er kommunevalget så viktig. Derfor er de så viktig at du møter opp og ta ansvar 11. september.

Arbeiderpartiet forplikter seg til: Arbeid, velferd, kamp mot kriminalitet og narkotika, og vern om natur og miljø.

Dette er vårt hovedbudskap. Det er dette vi står for: En konsekvent politikk der det er sammenheng mellom det som skjer i kommunene og fylkene, på Stortinget og i Regjeringen, og over grenser og generasjoner.

For trygghet i hverdagen sikres bare av en sterk og vital velferdsstat. Det koster. Det krever rett og slett at landets økonomi er solid. Ja, det krever ikke minst at kommunene har en sterk økonomi.

Det er ikke mange årene siden kommunene slet med stor gjeld og inntekter som ikke strakk til. Nå har kommunene fått mer å rutte med - mer til de velferdsgodene som sikrer en tryggere hverdag for folk flest. Vi legger opp til vekst i kommuneøkonomien også til neste år. Vi legger opp til at det skal brukes enda mer penger til helse og til tiltak overfor de eldre hjelpetrequende. Det er helt nødvendig at vi gjør det. Og vi kan gjøre det, fordi vi har fått orden på landets økonomi.

Til neste år vil statsbudsjettet ikke lenger gå med underskudd. Bergen kommune har lagt perioden med underskudd bak seg, og har sågar kvittet seg med den gjeld disse underskuddene skapte. Tenk på hvilke muligheter dette gir oss! På det meste betalte Bergen kommune 70 millioner kroner bare i renter på gjeld for å betjene gjeld for tidligere utskielser. Nå kan pengene brukes på det som virkelig betyr noe positivt for folks hverdag. Dette er en ny situasjon - og vi må ikke skusle den bort.

At det går bedre, gjør det noe vanskeligere å være opposisjonspolitiker. Jeg har hørt at i noen av våre Arbeiderpartistyrte kommuner, sier opposisjonen at det bare flaks når det nå går bedre i kommunen - flaks fordi det går så bra med økonomien i fedrelandet. Men da er det grunn til å spørre: Hva er egentlig grunnen til at det går så bra i febrelandet? Det kan vel ikke være flaks det også?

Nei, når det går bedre i kommune-Norge, er det fordi vi har prioritert kommunene. Kommunesektorens inntekter vil fra 1988 og til og med i år reelt øke med nærmere 20 prosent. Denne veksten har ikke kommet av seg selv, nærmest som rekende på ei fjøl. Den har kommet fordi vi har ført en konsekvent og stø politikk, som har gitt økende skatteinntekter i landets kommuner og fylkeskommuner.

Velferden avhenger av et sterkt produksjonsliv og en solid nasjonal økonomi. Det er arbeidet som trykker velferdssamfunnet. Vi har ført en lang og seig kamp mot arbeidsløsheten. Kampen pågår fortsatt. Fortsatt truer ledigheten på så mange kanter. Den har rammet så altfor mange, men nå er vi på rett vei.

31 tusen flere kom i arbeid i fjor. Vi forventer omtrent like stor økning i år. Vår politikk har gitt oss et overtak i kampen mot ledigheten. Denne kampen vil vi føre videre med uforminsket styrke. Og glem ikke at kampen for den fulle sysselsetting er en langt større oppgave enn for noen tiår tilbake. Nå gjelder det arbeid til alle, både kvinner og menn.

I et godt utviklet arbeidsmarked som det norske vil det alltid finnes mennesker som er på søken etter nytt arbeid, enten fordi de har mistet det arbeidet de har eller fordi de ønsker seg noe annet. Det avgjørende er at disse ikke havner i en varig køtilværelse. Det er det som er skadelig - det er det om kan bidra til utvikling av et A- og et B-lag i samfunnet.

I dag er det dessverre noen som for lenge må vente på arbeid. Dette gjør vi noe med. Aller viktigst er det at ungdommen ikke går i en meningsløs tilværelse. Gjennom ungdomsgarantien er all ungdom under 20 år sikret et tilbud. Dette utvider vi nå til å gjelde ungdom også mellom 20 og 24 år. Alle i denne aldersgruppen som har vært registrert ledige i inntil 6 måneder, skal nå få tilbud om arbeid eller opplæring.

Arbeidsløsheten er likevel ikke noe vi fra regjeringskontorene i Oslo bare kan vedta skal bort. I rikspolitikken har vi et stort ansvar for å føre en samlet politikk som legger til rette for høyere sysselsetting. Men den enkelte kommune og den enkelte bedrift må gjøre sin del av jobben.

Her vil jeg rose det som er gjort i Bergen kommune. Dere har opprettet 200 lærlingeplasser og har vedtatt at det skal økes med ytterligere 50. Dere har satt i gang arbeidstreningsprosjekt for å kvalifisere unge ledige for det ordinære arbeidsmarked. I det hele har kommunen gjort en bedring av arbeidsmarkedet til en prioritert oppgave. Det vil kommunen se positive resultater av - ikke bare på ledighetsstatistikken - men også på andre områder av den kommunale virksomheten.

Høyre-siden mener at arbeidsmarkedspolitikken ikke er en kommunal oppgave. Derfor ser vi flere steder at når Høyre-politikere kutter i budsjettene, kutter de bort tiltak som har til hensikt å hjelpe folk på beina igjen. Samtidig klager de over at sosialhjelpsutgiftene øker. Det er en politikk som ikke henger i hop! Den viktigste grunnen til at veksten i utbetaling av sosialpenger nå ser ut til å stoppe opp, er jo at vi har gått til angrep på årsakene til at sosialutgiftene har økt. Den kampen skal vi fortsette!

Velferdspolitikken dreier seg i stor grad om det som skjer i våre kommuner. Det er kommunene som har ansvaret for og setter i verk det meste av velferdstiltak i Norge. Det er slik vi har organisert det her i landet, fordi vi mener at når ansvaret for iverksettelsen skjer lokalt, blir de best tilpasset de behov folk har. Det blir større nærhet mellom de som beslutter og dem beslutningene angår. Slik vil vi også ha det. Derfor går vi imot Høyres forslag om at staten skal overta sykehusene våre. Vi mener at pasientene har klare fordeler av at Haukeland sykehus innenfor sentralt opptrukne rammer, styres av politikere i fylket og administreres lokalt. At det skal bli mindre køer og flere tilbud ved at norsk helsevesen fjernstyres fra sentralforvaltningen i Oslo; det tror vi ikke noe på.

Også i denne valgkampen vil vi oppleve partier som lover mindre skatter eller lavere avgifter. Vi har alt sett det. Glem da ikke at svært mye at det vi trekker inn i skatter og avgifter går med til å dekke det våre kommuner driver på med - til barnehager, skoler, helsevesenet og til eldreomsorg. Slike utspill blir først troverdige når det samtidig sies hvor dette skal dekkes inn. Først når vi får vite noe om hva det er vi skal gjøre mindre av, kan vi føre en debatt om de viktige valgene vi her står overfor.

Arbeiderpartiet sier klart fra: Hvis vi skal mestre de store utfordringene vi står overfor i velferdspolitikken de kommende årene, da er det ikke rom for å kutte i de offentlige inntektene.

Gjennom politisk engasjement og utvikling av demokratiet har vi skapt trygghet og et mer rettferdig samfunn. Men det betyr ikke at holdninger og den enkeltes ansvar for egen adferd skal svekkes.

Arbeiderpartiet har aldri ment at alle utfordringer - alle samfunnsproblemer - kan løses gjennom offentlige budsjetter. Vi har aldri ment at vi kan fri oss fra samfunnsansvar gjennom det vi betaler i skatt. Tvert om mener vi det er viktig med egeninnsats - hver for seg eller sammen med andre.

Men fellesskapet må sette grenser. Et samfunn der folk får gjøre akkurat hva de vil uten hensyn til andre, blir den sterkeste rett.

Vi må respektere andre og hverandre - andres liv, helse og eiendom. Vi må føre en felles kamp mot mobbing, vold, narkotika og annen kriminalitet. Her skal vi være krystallklare: Det gjelder grenser for anstendig opptreden og vi må stille krav om respekt for andre.

Dette er et politisk ansvar. Men det er også et personlig ansvar - for foreldre, skole, lokalmiljø, unge som eldre. Et styrket politi og effektiv oppfølging ved lovbrudd må gå hånd i hånd med positive kulturtilbud, personlig moral og trygge oppvekstmiljøer.

Framtidens utfordringer krever en sterk offentlig sektor, egeninnsats og dugnad. Vårt moderne velferdssamfunn krever at mer løses i fellesskap enn tidligere. Men samtidig kan ikke det offentlige løse oppgavene uten at det også finnes kreativitet og skapertrang ute i det enkelte lokalmiljø.

Høyres gjennomgangsmelodi er at en stor offentlig sektor overlater færre beslutninger til den enkelte og fratrukker menneskene viljen og evnen til selv å gjøre noe. Da vil jeg spørre: Hvilke beslutninger? At det ikke er plass på videregående skole til 16-åringen? At tre-åringen ikke får barnehageplass? Eller er det kanskje beslutningen om at den arbeidsledige 40-åringen ikke skal få tilbud om arbeidsmarkedstiltak og mulighet til omskolering?

I virkeligheten er det jo slik at velferdsgodene øker den personlige friheten og gir den enkelte større valgfrihet, en valgfrihet som flere nyter godt av uavhengig av familiebakgrunn eller økonomi.

Mindre offentlig ansvar betyr mindre muligheter for den enkelte, større forskjeller, mer makt til den private sektoren - og mindre trygghet for folk flest. Når Høyre kritiserer staten og det offentlige, kjemper de mot den demokratiske makt folkevalgte representanter er blitt gitt i valg. Det har Høyre alltid gjort. Trygve Bratteli sa det enkelt og greit: "Høyre har alltid dannet baktropp når demokratiet har vært i utvikling".

Folkevalgt styring og felles ansvar er et kvalitetsstempel ved det norske samfunnet. Vi er tjent med et samfunn som bygger på likeverd og like muligheter. Vi tror på et folkevalgt ansvar, en rettferdig fordeling, og en trygghet som skal omfatte alle.

Folkevalgt styring der rettferdighet og likeverd er satt i sentrum - det er det som har gitt oss et velferdsnivå vi før knapt kunne drømme om. Ingen kan vise til politiske systemer som virker bedre. Men - de virker aller best når politikken bygger på de samme verdiene, både nasjonalt og lokalt.

Derfor betyr det noe for folks hverdag hvilke politiske ideer som får prege lokaldemokratiet - hvilke krefter som får utvikle de lokale velferdstilbudene, og som kan utnytte de handlingsmuligheter som politikken nasjonalt legger til rette for.

Husk, det er resultatene som teller både nasjonalt og lokalt. Og med en høyere sysselsetting, flere arbeidsplasser, økte investeringer, lav prisstigning og lave renter, har vi også det grunnlaget som gir best uttelling for lokale tiltak og initiativ.

Sett ikke denne kursen over styr. La politikken som nå lykkes nasjonalt, også få utfolde seg lokalt. Det er den beste garanti for stø kurs, økt velferd og en tryggere hverdag. Da trenger vi Arbeiderpartistyre både lokalt og sentralt - det sikrer best tryggheten i hverdagen!